

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, szombat, 1907. november 9.

252. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

RIVA SZAPARY, ADRIA-PALOTA.

TELEFON 875. SZÁM.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Kommentár nélkül.

Naprul-napra kimutatja a fiumei olaszság az ő nemzetiségi fogafehért a magyarság és Magyarország ellen. A nemzetiségi állandóan karöltve haladtak azokban a kérdésekben, amelyek mind arra irányulnak, hogy a belső, politikai harmoniát éppen úgy, mint a külföld irántunk táplált némi jóindulatát felforgassa. Eddig még azt hitték, boldogan Magyarországon, hogy a nemzetiségi macskazenéből hiányoznak a fiumeiek, akik nem követői a Hlinka-Juriga-féle oktalan magyargyűlöletnek. Ábránd! A fiumeiek kapva-kapnak azokon az eseményeken, amiket akár a tót, akár a román agitátorok anyagias érdekük titkos nevében felkorbácsolnak. Mily kéjes örömmel visszhangozza itt az olasz sajtó Björnson Björnstjerne ellenünk való rágalma! Mily alattomos szándékkal s mennyi gonosz indulattal közölte itt az olasz sajtó azt a kimutatást, amelyben az elitelt nemzetiségi izgatók büntetéseit voltak felsorolva. Ezeket a közleményeket pedig rendszerint *kommentár nélkül* szokták közölni a fiumei olasz sajtó farizeus apostolai. Miért? Bizonyára nem abból az célból, hogy a lakosság a nemzetiségi rovására alkossa meg az elitelő véleményét.

A *kommentár nélkül* való közleményeket értjük. Minden kommentár nélkül fotográfáljuk le azt a népnyomó politikát, amelyben a magyar nemzet jogtalanul küzd az ő jogának fentartásáért. Kommentár nélkül mutatjuk meg a külföldnek, a Björnsonok által informált külföldnek hogy Magyarországon a nemzeti politika a barbár eszközök kegyetlen igénybevitelével történik. A fiumei olasz sajtó bizonyára nagyon jól van informálva a magyarországi tót elnyomásról. Mert nem azért közli kommentár nélkül Hlinka magyarellenes förmedvényét, mert a helyzet felől nincs tájékoztatva, hanem mert közvetlen tapasztalatból tudja, itt a Quarnero hullámos pontján, hogy a magyarok elnyomják a tótokat,

A fiumei m. kir. ügyészség buzgó figyelmét felhívjuk a *La Giovine Fiume* című olasz nyomtatvány legutóbbi számára. Abban minden kommentár nélkül vagy közölte téve Hlinka magyarellenes beszéde, ilyen fajta fölszólalásokkal spékelve: *Halál a magyarokra!* A *turpis causa* pedig minden tekintetben a kommentárnélküliség rejtőzik, mint a lóláb. Ez a kommentárnélküliség nagyot, sokat mond. Többek közt az is, hogy a nemzetiségek, bármennyire elűntek egymástól faji tekintetben, egymással kezét fogva küzdenek a magyar

szupremációját ellenük való erővel akarják a magyar nemzeti hatalmat másodrangú tényezővé süllyeszteni a hazában.

Eivégre mi azonban mégis érteni tudjuk némiképpen a *fiumei olaszok* tötvédő felbuzdulását. Nem igen állhatnak ellent az ő 70 percentnyire szláv vérük indulatának. Hiszen inkább tótok ők, mint — latinok! Ők maguk szolgáltattak erre mindennap új, meg új bizonyítékot. Erre vonatkozólag azt érdemes följegyezni, hogy a dicső közleményüket az — *Agramer Tagblatt*-ból veszik át a saját kebelükre! *Viva!* Legalább azt is kiderítették, hogy a *horvátokkal is egy huron pendülnek a derék fiumei olaszok a magyarság elleni politikában!*

Ez a fiumei olaszság azonban a latin eredetét se akarja a föld alá temetni. A Hlinka-féle ügy után nyomban a románok védelmére kél egy másfélhasábos újságicikkben. Hát kérem ez a fiumei olaszság! Ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes. Tót is akar lenni meg latin is. Csokoládé meg a foghagyma. A magyar állam pedig csak becézgesse kebelén ezt a viperát. Védje meg tovább is az ő latin-hóbertjét s öntsön ezután is olajat a tüzre. Mert a nagy bekekcio ugys mindenkor a legnagyobb viharokban szokott kitörni. Vajjon nem volna-e már üdvös vihart keltenie, talán akkor elcsendesülne ez a hazafiasnak kikürtölt nemzetiségi kigyófések. A kutyának kutyakorbács való és nem szörmentében való simogatás.

Séta a város körül.

A kis magyar tengerészek.
Bórában nem dolgoznak.
A biztató szó eredménye.
Nem mindig fuj a bóra.

A kis magyar tengerészek bunak eresztették a fejüket. Az első nap nagy kiábrándulást hozott a számukra s amennyire látni tudok az emberi lélekbe, azt hiszem, hogy a kis leventék ezen a napon megátkozták azt a pillanatot, amikor az „Orsova” gőzösre léptek.

Az első igazi bórára virradt éppen akkor Fiume, amely természeténél fogva nem kimél senkit, semmit, aki, illetőleg ami az útjába kerül. A diszes ruházatu teventék már rőták a nekik kiosztott munkát a hajó födélzetén és a kiméltelen sors éppen a hajó bórás részére kárhozta őket. Az első pillanatban megbor-zadtak. Már a másodikban összenéztek. Valami közös gondolatuk támadt. Nebulc fejükkel sokat hallottak már a sztrájkról, tudták is annak mibenlétét. Nem dolgozni, ez a sztrájk-

nak az értelme. S a kis fiuk nyomban kimondták, hogy bórában nem dolgozni. Hogy is tennék ezt? Hóban, jégben futkározni ott-hon a hegyek között, az kellemes játék, aminek egy gyermek sem megvetője.

A kis leventék el sem tudták volna képzelni, hogy az a bóra olyan kegyetlen valami, ami csontig és velőig hatol, mint a „Hős fiuk” avagy a „Szabadságharc” történetének olvasása. Ez legalább pezsgésbe hozza a vért. De a bóra? Ilyen rossz valamire mégsem gondoltak.

A kis leventék tehát kimondták, hogy füttyölnek a parancsnok ur parancsára és nem dolgoznak bórában. Punctum.

És nem is dolgoztak. A parancsnok ur tétlenül nézte a renitenciát s legfeljebb anynyit gondolt, hogy a fiukat megmérgezte a fiumei levegő. Mert határozott tény, hogy a fiumei levegőben meg van az a káros anyag, a mi a lelkekben fölébreszti a renitenskedést, az engedetlenséget. Vagy tán nem ez nyilvánul meg a fiumei politikai életben?

A parancsnok urtól azután a délután folyamán jelentés ment egy előkelő állásu hajózási emberhez, aki a „hős fiukat” az országos gyermekvédő liga megbízásából Fiuméba hozta. A jelentés, amint nekem elbeszéltek (a fényképmásolata nincs meg, mert a Lengyel Zoltán esete óta nem tanácsos aktákat fotográfálni) nem valami hízelgő volt a kis tengerészekre.

Állítólag az volt abba beleírva, hogy a fiukból ugy lesz tengerész, amint a parancsnok urból lord major London városában. Azután azt a tanácsot is tartalmazta ez a jelentés, hogy legokosabb lesz a fiukat szépen visszaültöztetni szárazföldi ruhába és visszaküldeni a gyermekvédő ligának, hogy mást neveltesse belőlük.

Az előkelő állásu tengerész nyomban föl-sietett az Orsova gőzörsre s a kis leventékhez valóságos parlanti beszédet intézett. Hogy mit mondott tulajdonképpen, azt gyorsírói kéz föl nem jegyzette, hanem annyi mégis nyilvánosságra jutott, hogy a legtöbb hatást ezekkel a záró szavakkal érte el:

— . . . no meg aztán vegyétek tudomásul, hogy nem mindig fuj a bóra. A tengeren más idők is járnak,

Szegény fiuk persze nem sejtették, hogy a hajózási kapacitás a *más idők alatt* még a bóránál is rosszabb időt értette, amik *sirokkó* dul a végtelen vizeken, a hajó főújj módjára himbálózik ide-oda s a hatalmas vas-szörnyeteg valósággal a haláltáncot járja a tétlő hullámok között.

A kis fiuk még nem ismerték meg a tengerészelet nehéz gyötrelmeit s az első csalódást, amely a fiumei bórával érte őket, végtelen csalódások láncolatának a bevezetése. A tengerészpálya nem könnyű. Arra nevelni, szol-gatni kell az embert és csak azután tanítani. Először tehát a tengerészethez kell szoktatni az erre a pályára lépő embereket s ha ezellen-ben vannak, akkor azzá nevelhetik.

Az a módszer, amelylyel a kis fiukat nevelni akarják, nem rossz. Eredményre is vezethet. Csak szakértelemmel és sok jóakarattal kell párosulnia ennek a nevelési mód zetek.

A bóra után jön a sirokkó, aztán a többi veszedelem megismerése. Ezeket át óvatosan, de biztatással kell átvezetni a kis tengerészeket.

Az ostor a szép szó lehet!

Szárazföldi tengerészek csak a haditengerészetnél vannak. A legénységnek azt a részét illetik ezzel a csufolózó jelzővel, amely a tengerészeti parancsnokság jóvoltából nem a hajókon, hanem a raktárakban, ruhafelszerelésosztályokban, vagy másutt a szárazföldön végeznek teljes négy esztendőn át szolgálatot. A hadihajót csak onnan ismerik, hogy egyik-másik pajtásuknál, aki hadihajóra van beosztva, látogatást tesznek. A szárazföldi haditengerész érzi az igazi tengerészkatonaival szemben alsóbbrendűségét. Érzi úgy, mint mikor a baka áll a huszárral szemközt. Szinte lóhátról beszél vele az ember.

No de az ilyen dolgok ki vannak zárva a kereskedelmi tengerészetnél, mert aki egyszer hajósemer, azt a kenyérkereset a hajóra utalja. Csak amíg az iskolát járja, kénytelen néhány órát naponként a rideg falak között tölteni. Így van ez a világon mindenütt — Fiumét kivéve. Mert Fiumében a tengerészeti akadémia hegyen épült, s a növendéket hegyi tengerészeknek nevezhetjük. Olyan messze vannak a tengertől, hogy az iskola ablakaiból a nagy Cunard-hajó is csak amolyan kis Ungaro-Croata partmenti gőzösnek látszik. Nehéz megközelíteni onnan a tengert s valóságos körsétát kell tenni, hogy az ember a zikötöbe jusson.

A szegény magyar hegyitengerészek nem tehetnek róla, hogy ilyen viszonyok között kell igazi tengerészekké nevelődniük. Az öreg Hajnal bácsi szerencsétlen ideája volt az, hogy a *Nauticát* az isten háta mögé építsék, nehogy valamiképpen közel legyen a vízhez. Az embernek önkéntelenül Noé bárkája jut az eszébe, amely a vízőzön után megállott az Ararat hegyen. A hatalmas épületet nem hozhatjuk ugyan kapcsolatba a Noé bárkájával, de azért egész bátran kimondhatjuk róla, hogy nem a *Nautica*, hanem valami tébolyda, vagy hogy jobban mondjuk, szanatórium benyomását teszi. Az iskolának még saját gőzöse, sőt egy kis vitorlása sincsen, amelyen növendékeit gyakorlati utakra vihetné. A tengerészeti hatóság „Előre” gőzöst használják nagy ritkán erre a célra.

S azután képzelje el az ember, hogy a *Nauticában* komoly tanítás folyik, hogy ott valóságos tengerészeket nevelnek.

Ilyen körülmények között nem megokolatlan az olyan megjegyzés, aminőt egy előkelő állású magyar úrtól hallottam:

— A világon mindenütt, amerre csak jártam, igazi tengerészeket láttam. És csodák csodája: *Fiumében láttam hegyi tengerészeket is.*

Dongó.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentanza.** A városi képviselőtestület ma délután 6 órakor a polgármester elnöklésével ülést tart, a már ismertett napirenddel.

— **Áthelyezés.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a kereskedelemügyi miniszter *Janosits* József királyi főmérnököt Fiuméből Szombathelyre helyezte át.

— **Az anyakönyvi hivatal áthelyezése.** Az állami anyakönyvi hivatal helyiségeit a Via Andrassy 8. szám alól, a kormányzóság épületéből e hó 11-én a *Via del Porto* 1. sz. első emeletére helyezi át.

— **Fiume üzleti világából.** A törvényszéknél vezetett cégjegyzékből az „Adriatica” r.-t.-ből töröltetettek *Blitz Gyula* és *Ybl Félix* dr. igazgatók, bejegyeztettek: *Glück József* és *Balla S. Zsigmond*. A Hungaria magyar nővény olajgyár és finomító részvénytársaság részéről *Genais Felice* cégvezetőt bejegyezték. Az *Unione Tipografica Fiumana* società anonima részéről *Misorta Lajos* dr. igazgatót törölték, *Kukanics János* dr. igazgatót bejegyezték. A *Smith és Meynier* első kr. szabadalmazott fiumei papírgyár részvénytársaság részéről *Forrai Miklós* cégvezető bejegyeztetett.

— **Comunale színház.** A „L'amico Fritz”-ből már folytak a próbák a Comunale színházban s az első előadást a jövő szombaton fogják megtartani. A rendkívüli stagionera nem mint az elmúlt télen, jó tennoristát szerződtettek *Godone József* személyében. *Godone* Olaszország egyik elsőrangú tennoristája akiről mindig az elismerés hangján irnak a lapok, s aki Messinában, az angol király látogatása alkalmával „Mignon”, „Az alvajáró” és a „Szerelmi bájtal” című dalműveket adta elő nagy sikerrel.

— **Hangverseny.** A hangversenyegyesület ma pénteken este 8 és fél órakor a *Corsia Deák* szálló nagytermében hangversenyt ad, amelyen *Döring Ernő* tanár violoncellista, *Döring Brauer Marianna* zongoraművész és *Sippel Margit* énekesnő fognak közreműködni. A hangverseny műsora a következő: 1. *Servais*: Aria con variatione. Előadja *Döring E.* 2. *Reichard*: Wenn die Rosen, Stanze: Die Bekehrte, Nevin: Frühlingsmorgen. Éneklé *Sippel M.* kisasszony. 3. *Lasson*: Crescendo, S. *Heller*: Tarantilla. Játssza *Döring Brauer M.* asszony. 4. *Glück*: Aria De Swert: Spanyol tánc. Játssza *Döring E.* 5. *Otto*: Az erdőben, Cseke: Kis rózsák *Loevre*: A lépcső. Éneklé *Sippel M.* kisasszony 6. *Werd-Liszt*: „Rigoleto”, ábránd. Játssza *Döring-Brauer M.* asszony. 7. *Popper*: Magyar ábránd. Játssza *Döring E.*

— **Trieszti rizshántolók egyesülése.** Mint már jelentettük, az *Erste Triester Reischälffabriks A.-G.* és a *Küstenländische Reischälffabriks A.-G.* között tárgyalások folynak a két vállalat egyesítésére. Az *Erste Triester* az Angolbank alapítása 3.500.000 kor. alaptőkével és tavaly 12 $\frac{1}{2}$ százalékos osztalékot fizetett, míg a *Küstenländische*-t az Unionbanksoport alapította 4 millió korona alaptőkével. A fuzióra vonatkozó tárgyalások eredményes befejezéséhez közelednek és az egyesülés megtörténtével az Erster Triester telepei *San Sabba*-ba, a Küstenländische székhelyére fognak áttétni.

— **Az új huszkoronás bankjegyek.** Az osztrák-magyar bank mostanában az új huszkoronás bankjegyek kibocsátásának előkészítésével foglalkozik, ami a nagyarányú hamisítások miatt vált szükségessé. A jelenleg forgalomban levő 20 koronás bankjegyek bevonását 1908 évi május 1-én kezdik meg és ugyanakkor becsátják közforgalomba az újakat. Az előkészületek óriási munkát igényelnek, minthogy harminc millió új bankjegy kerül kibocsátásra. A bankjegyek külső formáját már megállapították. Az új huszkoronásokat erősebb papírra nyomják, mint az eddigi volt, alakjuk pedig valamivel kisebb lesz. A mostani vörös szín helyett az új huszkoronásokat olyas lilás színben fogják nyomni, mint a tízkoronásokat, bár az alapszín nem lesz tisztán lila, hanem a kék, a zöld, a szürke és a lila színeknek bizonyos csillámló keveréke, úgy, hogy a világosság irányában tartott bankjegy két mezőre van osztva: a bal, nagyobb mező közepét egy rózsaszínű körönd foglalja el és ebben a bankjegy szövege olvasható; a jobb oldali kisebb mezőben pedig egy művészi kivitelű női fej látható, amelyet hullámvonalakból álló keret szegélyez. A női fej rajza úgy az osztrák szövegoldalon, mint a magyaron teljesen egy és ugyanaz, míg az eddigiéknél a rajzok eltérők voltak.

— **Kikötőnk forgalma.** A statisztikai hivatal közlése szerint a fiumei kikötőbe tengeren érkezett áruk mennyisége 1907. évi szeptember hónapban 1.132.520 métermázsát és 546 darabot, az innen elszállított áruké pedig 481.296 métermázsát és 26 darabot tett. A behozatal az előző év ugyane hónapjához képest 836.313 métermázsával emelkedett, a kivitel pedig 30.729 métermázsával csökkent. Ez év első kilenc hónapjában Fiuméba tengeren behozott áruk mennyisége 6.465.055, az elszállítottaké pedig 5.731.014 métermázsá volt. Az előző év megfelelő időszakához képest a behozatal 2.060.187, a kivitel pedig 181.688 métermázsával emelkedett. A kukorica behozatal, mely az előző év első kilenc hónapjában még 294.663 métermázsát tett, az idén csaknem teljesen megszűnt, ezzel szemben azonban szén-behozatalunk, mely az előző év ugyanez időszakában 914.460 métermázsá volt, ebben az évben 3.081.237 métermázsára emelkedett.

Erős csökkenést látunk ellenben a hántolatlan rizs, bor, szantorin és puzzolán föld, vallonea, aszfalt, finomított ásványolaj, salétrom és csontok behozatalánál. A kivételben az előző évhez képest csökkenést találunk a búzánál, árpanál, malátánál, lisztnél, borszesznél, dongánál, faszénnél, nyers len és kendernél, vas és acélárúknál, gépek és készülékeknél, enyvnel és keményítőnél. Ez áruk kivételében beállott csökkenés jóval ellensúlyozza az a kisebb-nagyobb emelkedés, mely a nyerscukor, homokcukor, finomított cukor, nyers dohány, zab, bab, hántolt rizs, egyéb magvak, paratín és cersin, sör, bor, ásványvíz, nyers műfa, vasuti talpfa, fűrészelt és bárdolt fáru, aszfalt, pamutárú, papiros anyag, román és portland cement, só, szuperfoszfátok, valamint a korpa kivételnél tapasztalható.

— **Visszavándorlás.** A Cunard hajóstársaság gőzösei közül az „Ultónia” szombaton e hónap másodikán 520 magyar visszavándorlóval Newyorkból Fiuméba indult, a „Slavonia” kedden newyork-fiumei útjában Gibraltártól Nápolyba indult. A Slavóniával mintegy négyszáz magyar tér vissza Amerikából.

— **Megszűnik a fiumei szénforgalom.** Azt a megnyugtató hírt közlik félhivatalosan, hogy a kormány a vagonhiány megszüntetésére beszünteti a fiumei szénforgalmat s ezzel is körülbelül 500 vagon szabadul föl. A kormány kommunikéje megnyugtatón igyekezik az aggódó gazdasági köröket:

Az ősz folyamán előállott nagyobb mérvű és összetetlenebb teherszállításoknak akadálytalan lebonyolítása sok gondot okoz ma is a kereskedelemügyi kormányynak és a magyar államvasutak igazgatóságának. Ma délelőtt *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Szterényi* József kereskedelemügyi államtitkár a magyar államvasutak forgalmi igazgatójával, *Kotányi Zsigmond* udvari tanácsossal értekeztek a vagonhiány tárgyában. *Kotányi* részletesen referált a miniszterelnöknek és az államtitkárnak a helyzetről és az azt előidéző okokról. Szinte a vagonhiány egyik oka, hogy az ősz kezdetén ezert fölülhaladó vagon ment külföldre export-cikkekkal és e vagonoknak visszaindítása terén késedelem és mulasztás történt a velünk szomszédos államokban, amit súlyosított az a körülmény is, hogy az osztrák vasutonalakon a közelmúltban lefolyolt passzív resistencia folytán a vagonok nagy része osztrák területen vesztegelt. Megtörtént azonban minden intézkedés abban az irányban, hogy a nélkülözött vagonoka leggyorsabban visszaérkezzenek és az itteni szállításoknál rendelkezésre álljanak. Felszabadul körülbelül ötszáz vagon az által is, hogy az angol szénnek Fiumén át Budapestre és az ország már részébe irányuló szállítása a napokban teljesen lebonyolítottatik.

— **Felolvasás.** A fiumei természettudományi kör ma este 7 órakor felolvasást rendez a Ciotta utcai városi polgári fiúiskola nagytermében. A felolvasó *Wolf Gusztáv* kapitány, aki német nyelven „Post und Verkehr in früheren Zeiten” címen 60 vetített kép kíséretében fogja ismertetni a hajdankor közlekedési eszközeit.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison”-terem (Fiumara 2. sz.) legújabb műsora: A Nyugat grófja (mexikói dráma). — Az uracska társaságában. — *Mardosó* lelkiismeretfurdalás. — A deszka.

— **Ingyenes esti tanfolyam felnőttek számára.** A helybeli m. kir. állami polgári fiúiskola tantestülete folyó évi november hó 5-től kezdődőleg négy havi időtartamra felnőttek számára ingyenes esti tanfolyamot nyit. Az előadások minden kedden és pénteken 7-től 9-ig tartanak és kiterjednek a polgári fiúiskola III-IV. osztályainak tantárgyaira. A tanítás teljesen díjmentes. Beiratkozni lehet az iskola igazgatójánál (Áll. iskolaépület, Via Ospedale 1. emelet) naponta délelőtt 10—12-ig.

— **Fenicse szinkör.** A Fenice szinkörben esténként a *Pathé Freres* párisi cég kine-motográf fölvételei szórakoztatják a közönséget a katonazenekar játéka mellett.

— **Az Ungaro-Croata fiume—abbaziai járatai.** A Magyar-horvát hajóstársaság a napi járatokat a fiume—abbaziai forgalomban november 1-től leszállítja, még pedig oly módon, hogy Fiuméből reggel 7 órakor indul az első

gőzös, az utolsó indulás pedig délután 6 órakor. Abbáziából reggel 8 órakor indul Fiuméba az első gőzös, az utolsó pedig 7 órakor. Az „Istriano” járatait továbbra is fenntartják. A gőzös Fiuméből 9:30 és 11:30 perckor, délután 2:30 és 4:30 perckor indul. Abbáziából pedig délelőtt 10:30 és délután 12:30, 3:30 és 5:30 órakor indul Fiuméba.

x **Dr. Keszthelyi Péter** orvos, aki ez időig Szusákon folytatta orvosi működését, lakását november hó 1-től Fiuméba, Corsia Deák 30, (Ossoninack-féle ház) I. emelet helyezi át.

— **Hazafias cselekedet** művel s egyuttal a maga jól felfogott érdekét is szolgálja az, aki a jó magyar gyármányt a külföldinek löföbe helyezi. Hazánkban mindentéle importált fogkrém van elterjedve, de diadalmasan szoritja most e téren vissza a külföldet egy minden tekintetben bevált magyar készítmény: a *Brázy-féle Kalogén* sósorszesz fogkrém, amely a fogakat széppé és éppé, a száját tisztává és illatossá teszi. A *Kalogén*-t gyönyörű tubusban árulják s aki egyszer próbát tette vele, urak, hölgyek, egyaránt hívek maradnak hozzá.

— **Barca Jenő** kitűnő zenekara, amely minden este a De la Ville kávéházban hangversenyez, egy kitűnő taggal *Lakatos József* fel szaporodott, aki gordonkán kíséri a zenekart, de esténként szőlóban is húzza a szebbnél-szebb magyar nótákat. A jeles cigányzenekar megérdemli a magyar közönség részéről a támogatást.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

A horvátok ohstukciója.

Montenegróban választanak.

Elitelt gyermekrontó.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 8. A képviselőház mai ülésén *Rakovszky István* elnököl.

A bizottsági jelentések után *Supilo Ferenc* magyar nyelven beszélt. Tiltakozik az elnöknek tegnapi eljárása ellen, amely szerint *Lorkovics Ivánnak* nem engedte meg, hogy horvát nyelven szóljon a házszabályok ellen.

Ugron Gábor reflektál *Supilo* támadásaira. Kijelenti, hogy a horvát képviselők azt a jogukat, hogy a magyar parlamentben horvátul is szólhatnak, gonosz agitációra használják fel.

Báró *Dániel Tibor* kijelenti, hogy a horvátok visszaélnék jogukkal.

Vlád Aurél szerint a horvátoknak törvényes joguk van horvátul beszélni.

Rátkay László tiltakozik a horvátok okvetetlenkedése ellen és megtorlást kér.

Návay Lajos kijelenti, hogy a szólásszabadságot ő nem akarta soha sem megsérteni s a Háza bizza, hogy elbíralja tegnapi eljárásuk a helyességét.

Általános taps és éljenzés.

Surmin horvátul kezdte e beszédét.

— Ki kell dobni. Gazemberek. (Nagy zaj és kiáltások mindenfelől.)

Az elnök kijelenti, hogy a Házszabályokhoz nem enged horvátul szólni és megvonja *Surmintól* a szót.

Ezután belefognak az indennitás folyta-

tólagos tárgyalásába.

Bacsevics horvát képviselő beszél az indennitás ellen.

Az ülés folyik.

A horvátok obstrukciója.

Budapest, nov. 8.

Amit *Supilo* néhány hónappal ezelőtt bejelentett a magyar politikusok előtt, az valóra vált. A horvát képviselők obruálnak s megakadályozzák a marlamentnek munkásságát. A kormány és a függetlenségi párt türelmetlenül nézi a horvátok obstrukcióját s már folynak a tanácskozások abban az irányban, hogy a horvát obstrukció megtörésére megtalálják a helyes módot. Ma délelőtt a képviselőház jegyzői szobájában *Wekerle Sándor* miniszterelnök és a házelnök tanácskoztak s ez alkalommal is a horvát obstrukció letörése képezte a megbeszélés tárgyát.

Montenegróban választanak.

KATTARÓ, nov. 8. Montenegróban hatvanégy választókerület közül csak tizenhétben lehetett a választást befezni. A fejedelem hívei mindenütt puskával jelentek meg a választó urnánál és mindenütt lehetetlenné tették az ellenzéki választóknak a szavazást. Mindenütt véres verekedés volt. A kormány a választás előtt való napon az összes kerületekben letartóztatta az ellenzék vezetőit. *Radovics András* volt miniszterelnök török területre szökött és csak így menekült meg a letartóztatástól. A lakosság rendkívül izgatott. *Grahovában* kihirdették az ostromállapotot.

Elitelt gyermekrontó.

ARAD, nov. 8. Az itteni törvényszék ma tárgyalta *Móric Pál* vasúti tisztviselő ügyét, aki egy kis leányt megbestelenített. A törvényszék egy évi fegyházra ítélte a lelketlen gyermekrontót.

Felelős szerkesztő: *Murai Jenő*.

Szerkesztő: *Korcsmáros Pándor*.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART” lapkiadó vállalat.

!! FIGYELEM !!

Az őszi idényre
Amerikai cipők

jótállás mellett a legnagyobb választékban kaphatók kizárólag

GEORGIJEVIČ S.

első és legnagyobb cipőüzletében
Fiume, Corso.

Száraz és világos

Raktárhelyiséget

keresünk lehetőleg a punto franco közelében. Czim a kiadóhivatalban.

Előkelő helybeli cég részére kerestetik perfekt magyar s német levelező

(lehet nő is), a ki a gyors- és gépirásban is jártas. Olasz és francia nyelvet bírók előnyben részesülnek. Czim a kiadóban.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI
FIUME, Corso II.

Az őszi és téli idényre

óriási készleteink érkeztek minden osztályban. Minthogy a legjelentékenyebb gyárak készítményeinek kizárólagos elárúsítása cégünknek van fentartva és tekintettel ama óriási mennyiségekre, melyeket trieszti házunkkal egyetemben vásárolunk, módunkban van a legjobb minőségeket a legmérsékeltebb áron ajánlani.

Selyem- és gyapju-szővetek.	Szőnyegek és butorszövetek.
Brünni szövetek divatos színek, 120 cm. magas 60 krajczár.	Szővetfüggönyök (pároneknt draperiával) 1 frt 10-től 36 frtig.
Cheviotte nagy választékban 55 krajczártól feljebb.	Legfinomabb axminster szalonszőnyegek 200x300 22 frt 50 kr.
Igen szép kangarn szövetek, divatos színek 65 krajczártól 4 frt 50-ig.	Szmirnaszőnyeg-utánzatok 200+300 6 frt 90 kr.
Angol szövetujdonságok 78 krajczártól feljebb.	Futószőnyegek a legnagyobb választékban méterje 20, 28, 38, 50 krajczár, egészen 4 frt 50-ig.

Alkalmi vétel: Himzett piú-asztalterítők 7 frt 50 kr.

Barchendek.

Velour flanellette, garantált színek, óriási választékban méterje 25 krajczár.
Flanell-barchend blúzoknak, elsőrendű minőség, sötét színek, 25 kr.
Gyapju flanel, gyönyörű minták méterje 42 és 65 krajczár.
Ezenkívül legfinomabb esikós és koczkás barchendek ruháknak, valamint barchend-pique.

Pamut és lenvászon.

Saját kezelésű chiffonok, tengeri ló védjeggyel, egy 10 méteres vég 2 frt.20, 2 frt.70 és feljebb.
Kávéskészlet (1 asztalterítő s 6 szalvétát) ajour-széllel 3 frt 40 kr.
Lepedővászon, dupla magasság, varrás nélkül 60, 75, 100 kr. s feljebb.
Ezer vég ingvászon tengeri ló védjeggyel, egy 23 méteres vég frt 6.40.

Ajánlunk ezenkívül a legelső magyar és osztrák gyárakból fehérenemű-vásznakat és asztali készleteket.

Alkalmi vétel: Tapestry futószőnyegek 1 frt 35 kr. gyapjuból, méterje

Női- és férfi-fehérenemű.

Egy nagy tétel chiffonnőiing 1 frt.
Finom chiffon női alsószoknyák, gazdag himzéssel 1 frt 25 kr.
Menyasszonyi kelengyék jutányos áron készíttetnek ki.
Chiffon férfiingek, jó minőség 1 frt 70 kr.
Fehér férfi-hálóingek legfinomabb kretonból 1 70 kr.

Téli trikók.

Bolyhos trikotingek férfiaknak drbja 75, 90 kr, 1 frt 30 és feljebb.
Bolyhos trikotingek férfiaknak darabja 85 kr., 1 frt és feljebb.
Férfi- és női trikotingek, kiváló jök 65, 75 kr. és feljebb.
Fekete és színes női harisnyák 35 krtól feljebb
Ezenkívül a legjobb minőségű tiszta gyapjutrikók, harisnyák, fűzővédők, file d'Écot cikkek s legfinomabb selyemtrikók.

Rendkívüli választék csipkekben, himzésekben, csipkeszővetekben és valamennyi díszáruban. Gyönyörű nő bluz-ujdonságok, női konfekciók, kötenyek nők és gyermekeknek és a legválasztékosabb fehérenemű gyermekeknek.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

TRIEZT. FIUME, Corso II. BÉCS, I. Gön-zagagasse 14.

Szabott árak! Szabott árak!

Egyedüli magyar konyha Fiumében.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Szápáry rakpart
az Adria-palota mellett.

• VENDÉGSZOBÁK OLCSÓ ÁRBAN. •

GRÜNFELD-féle
REGGELIZŐ-CSARNOK
ujjonnan megnyílt a vasuti állomással szemben.
Kitűnő meleg ételek, finom asztali és csemege borok.
Pontos és tiszta kiszolgálás. Olcsó árak.
A Kőbányai Polgári Sörfőző r. t. palackcsőreinek
eladása és házhoz szállítása.
Naponta friss sörcsapolás hordóból (szénsavnyomás nélkül).
Számos látogatást kér
GRÜNFELD fióküzlete.

Uj vaskereskedés.

Magyar cég. Nagy választék

Fiume és környékének n. é. közönségét tisztelettel értesítjük, hogy a Rauschel-féle divatárúüzlet eddigi helyiségeiben (VIA DEL POZZO 2.)

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási cikkekben nagyszabásu új üzletet nyitottunk.

Budapesti nagy szakmabéli cégeknél szerzett eddigi tapasztalataink alapján reméljük, hogy nagybecsü vevőink igényeit úgy ár, mint minőség tekintetében a legteljesebb mértékben ki fogjuk elégíteni.

A n. é. közönség szives támogatását kéri
mely tisztelettel **WELLMANN TESTVÉREK.**

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után
4 1/2% netto kamatot
terít meg feleinek.
A járadékadót a bank ön maga viseli.

Angol — Privát leckék.
Nyelvtan, conversatio, levelezés. Eredeti, gyors és eredményteljes módszer. Sikeres tanítást biztosít angol anyanyelvű, egyetemet végzett tanár. Mérsékelt tisztelet díj. Leckeórák tetszésszerű időben. Szives megkeresést kér:
Charles de Cowie, via del Pino 8. III.
Elfogad fordításokat angoltól és angolra, továbbá angol kereskedelmi levelezést.

A
„De la Ville“
kávéházban
ma és minden este
BARCA JENŐ
kaposvári jeles cigány zenekara
hangversenyez.

Szájpadlás nélküli szabadalmazott
FOGSOROKAT
egy daraból kizárólag készít
FRISCH LEO
az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. em. (Rinaldi-ház)
naponta d. e. 8—12 és d. u. 2—6.
Minden műtétet fájdalom nélkül személyesen végez el.
Foghuzás, arany-ezüst és porcellánplombirozás.
Aranykoronák; szájpadlás nélküli arany fogsorok; porcellán és arany fogsorok (legújabb). Kaucuk- és smaltol-fogsorok.
Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelentékeny mérséklésben részesülnek.

Dr. PACHANY A.
FOGORVOS FIUMÉBAN
működik minden hétfőn, szerdán és esütörtökön d. u. 3—5
„VILLA FELICE“ ABBAZIÁBAN.

Játszék ott, hol a szerencse a legnagyobb
GAEDICKE BANKHÁZÁBAN
mert ott nyerték eddig tényleg a legtöbb főnyereményt és pedig:

A nagy jutalmat 600,000 koronát a 62551. számra

a legnagyobb főnyereményt 400,000 koronát a 11119. számra a legnagyobb főnyereményt 400,000 koronát a 28916. számra
a legnagyobb főnyereményt 400,000 koronát a 19406. számra a legnagyobb főnyereményt 400,000 koronát a 33464. számra

továbbá 3-szor à 100,000, 90,000, 80,000, 70,000, korona, 5-ször 60,000, 50,000, 40,000, 30,000, 25,000 korona és 10-szer 20,000 koronát.

A XXI-ik magyar kir. szabadalmazott osztálysorsjáték I. osztályának huzása
november hó 21. és 23-án lesz. november hó 21. és 23-án lesz.

A következő főnyeremények soroltatnak ki: esetleg 1 millió korona, továbbá 600,000, 400,000, 200,000, 2-szer à 100,000, 2-szer à 90,000, 2-szer à 80,000, 2-szer à 70,000, 2-szer à 60,000 stb. stb. korona.

A sorsjegyek ára:

Egész	Fél	Negyed	Nyolczad sorsjegy
12.—	6,—	3.—	1.50 korona.

GAEDICKE, Megrendelések lehetőleg postafordultával kéretnek.
bankház, Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. sz.